

Lidskoprávní moot court 2019 - zadání

Milující, ale ohrožující

1. Klára Trnková (21) a Kryštof Fuks (32) spolu žijí přes tři roky. Před rokem (21. 9. 2018) se jim narodila dcera Ema. Paní Kláru v deseti letech srazilo auto, utrpěla vážný úraz hlavy. Následkem úrazu se u ní rozvinulo mentální postižení, paní Klára má IQ 75. Pan Kryštof je okolím vnímán jako problémový podivín a přátele má převážně mezi lidmi z okraje společnosti. Předtím, než pan Kryštof poznal paní Kláru, hodně pil (teď pije méně) a byl opakovaně stíhán za výtržnictví – lezl např. na zaparkovaná auta před hospodou a močil jim na přední sklo. V průběhu trestního řízení na něj byl vypracován znalecký posudek, v němž mu byla diagnostikována emočně nestabilní porucha osobnosti – impulzivní typ. Panu Kryštofovi byl před pěti lety uložen odnětí svobody v trvání 18 měsíců s podmínkou na tři roky, v podmínce se osvědčil.
2. Paní Klára a pan Kryštof společnými silami opravují rozlehlou chalupu za vesnicí Kamenná (okres Prostějov, Olomoucký kraj). V chalupě všichni tři žijí. V domě není elektřina, topí se v kamnech a voda se bere ze studny. Obývat se dá v podstatě jen jedna prostorná místnost, toaleta je na dvoře.

Obrázek 1 Ilustrační fotografie domu, kde paní Klára s panem Kryštofem žijí

3. V průběhu těhotenství paní Klára docházela ke svému gynekologovi. Těhotenství probíhalo bez komplikací, doktorovi důvěřuje. V porodnici zdravotníci zaznamenali, že paní Klára má mentální postižení a že výbava, s níž dorazila do porodnice, je značně chudá. Neměla např. žádné oblečení pro dítě.
4. Porod proběhl bez komplikací. Po porodu paní Klára nechtěla zdravotníkům dávat dítě na vážení, měla strach, že jí ho seberou. Museli ji vždy dlouho ujišťovat, že jí dítě zase vrátí. Když paní Klára řekla panu Kryštofovi, že jí zdravotníci berou dítě, tak jim sprostě vynadal. Zdravotníci považovali jednání rodiny za natolik nestandardní, že kontaktovali OSPOD. Pracovník OSPOD dorazil za paní Klárou do porodnice, zjistil, že paní Klára má představu o tom, jak bude o dítě v domácích podmínkách pečovat, a souhlasí s tím, že k nim do domácnosti bude OSPOD docházet na pravidelné kontroly.
5. V domácích podmínkách péče o novorozenou Emu probíhala obstojně. První tři týdny pomáhala paní Kláře její matka, která bydlí ve vzdáleném městě a vzala si dovolenou, trvale ale s rodinou pobývat nemůže, stará se o vážně nemocného manžela. Paní Klára si od své maminky, Eminy babičky, nechala poradit, a i když některé věci (např. přebalování) nezvládala nejdříve sama, postupně si je osvojila. Kontroly OSPOD v době, kdy paní Kláře pomáhala babička, nezjistily žádné pochybení. Zprávy upozorňovaly na nevyhovující bytové podmínky, ale uznávaly, že dítěti nehrozí žádné nebezpečí. Dle vyjádření pediatra je Ema zdravotně v pořádku a prostředí je milující. Paní Klára s Emou k pediatrovi dochází pravidelně, důvěřuje mu a respektuje jeho doporučení.
6. Po odjezdu babičky OSPOD zaznamenal nedostatky v péči. Při jedné návštěvě měla Ema mokrou plínku prosáklou až na oblečení. Jindy byla Ema málo oblečena, když ji paní Klára vozila v kočárku. Ojediněle Klára špatně namíchala vodu na koupání (vařící z kamen se studenou ze studny), takže byla příliš studená. Paní Klára také nevěděla, jak se připravují příkrmy. Na dotaz, co by Emě uvařila, kdyby měla hlad, uvedla, že by jí dala to, co jí ona, což v ten den byla instantní polévka s rohlíkem. Vznikaly obavy, že až Ema začne lézt, mohla by se zranit např. o kamna. Do jediné obytné místnosti také při návštěvě, vběhla slepice, pan Kryštof pak vynadal pracovníkům OSPOD, že mají zavírat dveře. Při další návštěvě byl dle názoru OSPOD pan Kryštof podnapilý. Na chodbě bylo vyskládáno hodně lahví od piva.
7. S ohledem na zjištěné nedostatky a blížící se zimu, která pro rodinu znamenala zátěž spojenou s přípravou dřeva, nabídl OSPOD rodině pomoc organizace *Dobry zitrtek*, což je křesťanský spolek a registrovaný poskytovatel terénní asistenční služby.
8. *Dobry zitrtek* do rodiny dojížděl přibližně dva týdny. Pak došlo ke konfliktu. Pan Kryštof po dotazu pracovníka organizace, kolik už mají dřeva na zimu, vybouchl, řekl mu, že se taky může jít podívat do dřevníku, když jim tady už všude lezou, a že nechce, aby se mu po baráku motali pánbičkáři, a ať okamžitě vypadnou. Při dalším pokusu *Dobrého zítřku* o návštěvu v rodině je pan Kryštof odmítl vpustit do domu. Asistence tak byla ukončena.
9. OSPOD následně zintenzivnil dohled nad Emou, situace byla hodnocena jako udržitelná, a to zejména s ohledem na vyjádření pediatra, který potvrdil, že Ema dobře prospívá. Pan Kryštof

při konzultaci s OSPOD uznal, že jim pomoc od *Dobrého zítřku* doma byla prospěšná, ale rozhodl se, že raději bude více pomáhat doma sám, než aby mu po baráku chodili cizí lidé. Zkrátil si tak úvazek v pekárně, kde pracuje.

10. Dne 31. 8. 2019 se na zahradě domu, kde rodina žije, slavil konec léta. Pan Kryštof dovedl několik svých kamarádů. Pilo se pivo, opékaly buřty a hrálo na kytaru. Na zahradě byl také pes – vlčák, který patří jednomu z Kryštofových přátel. Ema se kolem psa batolila a spadla na něj. Pes ji dvakrát kousl, jednou do obličeje a podruhé do předloktí. Na místo dojela záchranka a policie. V té době už na místě byli jen Kryštof, Klára a Ema. Rodiče Emě do příjezdu provizorně obvázáli rány. Ema byla převezena do nemocnice. U Kryštofa a Kláry byla provedena dechová zkouška na alkohol. Kryštof nadýchal 1,5 promile a Klára 0,3 promile.
11. Ema v nemocnici strávila 10 dní. Na obličeji má dva stehy. Větší problém je kousnutí do předloktí, kde došlo k poškození šlachy. Byla nutná operace. Ema bude muset každý den opakovaně provádět předepsané cviky, aby nedošlo ke ztrátě hybnosti prstů. Zdravotníci rodičům cviky předvedli, nebyli však přesvědčeni, že cviky chápou a že je dokážou sami správně provádět.
12. Pan Kryštof odmítl říct, čí je pes, který Emu pokousal, a kde se nachází, protože nebude donášet na kamaráda. Stačí, že teď má oplétačky s policií on a Klára. Paní Klára také neuvedla jméno majitele psa, ale chtěla, aby dcera dostala očkování proti vzteklině. Klára považovala za špatné, aby injekci dcera nedostala, nerozuměla, proč by ji neměla dostat. Očkování je přece dobrá věc, to jí říkal pediatr, když se spolu bavili o povinném očkování dcery.
13. Policie pokousání prověřuje. Z důvodu, že nebylo možné vyšetřit psa, který Emu pokousal, musela být Ema očkována proti vzteklině.
14. Nemocnice kontaktovala OSPOD a ten ještě v průběhu hospitalizace podal návrh na vydání předběžného opatření k úpravě poměrů dítěte. Soud návrhu vyhověl a Emu rozhodnutím ze dne 9. 9. 2019 umístil do přechodné pěstounské péče k manželům Jonášovým. Rodiče s umístěním Emy k pěstounům nesouhlasí. Paní Klára nechtěla Emu pracovníkům OSPOD předat, pevně ji držela, do nemocnice musela přijet policie, pak paní Klára dceru předala. Pan Kryštof byl v práci, když pro dceru přijeli.
15. V přechodné pěstounské péči je Ema již týden. Za tu dobu u ní byli rodiče několikrát na návštěvě. Ema se na rodiče těší, pevně se drží Kláry, pláče, když rodiče odejdou, nedá se dlouho utěšit a propláče se až ke spánku.
16. Pan Kryštof byl vůči manželům Jonášovým nejdříve nevrlý, nechal si ale vysvětlit, že se o Emu starají na základě rozhodnutí soudu, a pokud s tím nesouhlasí, musí se obrátit na soud, oni mu dceru dát nemohou. Rodiče chtějí dceru co nejdříve zpět.
17. Má se Ema vrátit k rodičům, nebo má zůstat u pěstounů?

Zadání:¹

- 1) Formulujte odvolání rodičů proti rozhodnutí o předběžném opatření k úpravě poměrů dítěte, argumentujte, že má být rozhodnutí zrušeno a Ema se má vrátit do rodinné péče.
- 2) Formulujte vyjádření OSPOD² pro odvolací soud, argumentujte, proč má předběžné opatření k úpravě poměrů dítěte trvat dále.

Přílohy:

- 1) Záznamy OSPOD o práci s rodinou
- 2) Průběžná vyjádření pediatra k Eminu zdraví
- 3) Úřední záznam PČR o výjezdu ze dne 31. 8. 2019
- 4) Návrh OSPOD na vydání předběžného opatření
- 5) Rozhodnutí soudu o předběžném opatření
- 6) Propouštěcí zpráva Emy z nemocnice

¹ Pro oba body vycházejte z toho, že je stále 17. 9. 2019.

² Neomezujte se pouze na skutkovou rekapitulaci, předložte i právní názor.